

Sygn. akt VII U 5157/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Piotrowska

Protokolant: sekr. sądowy Anna Wielgosz

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2018 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy F. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania F. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 18 października 2017 r. znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje ubezpieczonemu F. M. prawo do emerytury począwszy od dnia 01 września 2017r. oraz stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie;
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz F. M. kwotę 180,00zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Ewa Piotrowska

Sygn. akt VII U 5157/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 października 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu F. M. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2017 r. poz. 1383 j.t. ze zm.), to jest brak wymaganego 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach. Jak podano, okres pracy w szczególnych warunkach został udokumentowany jedynie zeznaniami świadków, zaś stosownych stwierdzeń może dokonywać tylko pracodawca (zakład pracy). Wobec tego okres ten nie został uwzględniony do okresu pracy w szczególnych warunkach.

Od powyższej decyzji odwołanie wywiódł ubezpieczony F. M., wnosząc o jej zmianę oraz przyznanie mu wnioskowanego świadczenia. Nadto ubezpieczony wniósł

o zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz przeprowadzenie dowodu z zeznań wskazanych świadków.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji. Do tego złożono wniosek o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wedle norm przepisanych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony F. M., urodzony dnia (...), w dniu 20 września 2017r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach.

Wiek 60 lat wnioskodawca ukończył w dniu 13 sierpnia 2017r. Ubezpieczony jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego i złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym na dochody budżetu państwa.

okoliczności bezsporne, vide: wniosek ubezpieczonego o emeryturę z dnia 20.09.2017 r. – plik II k. 1-6 verte akt emerytalnych

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił według stanu na dzień 1 stycznia 1999r. staż sumaryczny wynoszący co najmniej 25 lat (w tym 25 lat, 3 miesiące okresów składkowych).

dowód: decyzja pozwanego z dnia 06.02.2002 r. o ustaleniu kapitału początkowego – plik I k. 15-18 akt kapitałowych, wykaz wprowadzonych okresów ubezpieczonego - plik I k. 13-14 akt kapitałowych

Zaskarżoną w niniejszej sprawie decyzją z dnia 18 października 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu F. M. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2017 r. poz. 1383 j.t. ze zm.), to jest brak wymaganego 15-letniego stażu pracy w szczególnych warunkach. Jak podano, okres pracy w szczególnych warunkach został udokumentowany jedynie zeznaniami świadków, zaś stosownych stwierdzeń może dokonywać tylko pracodawca (zakład pracy). Wobec tego okres ten nie został uwzględniony do okresu pracy w szczególnych warunkach.

dowód: decyzja pozwanego o odmowie prawa do emerytury z dnia 18.10.2017 r. – plik II k. 15 akt emerytalnych

W okresie **od dnia 03 września 1973 r. do chwili obecnej** ubezpieczony F. M. jest zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. z o.o. z siedzibą w G. (poprzednio: od 03 września 1973 r. do 31 grudnia 1973 r. Wojewódzkie Przedsiębiorstwo (...), od 01 stycznia 1974 r. do 30 kwietnia 1989 r. Wojewódzkie Przedsiębiorstwo (...), od 01 maja 1989 r. do 31 lipca 1991 r. Przedsiębiorstwo (...) w G., od 01 sierpnia 1991 r. do 31 grudnia 2003 r. Zakład (...) w G., od 01 stycznia 2004 r. do 12 stycznia 2017 r. Zakład (...) sp. z o.o).

W okresie tego zatrudnienia ubezpieczony wykonywał pracę na następujących stanowiskach:

- od dnia 21 czerwca 1976 r. do 30 września 1983 r. w pełnym wymiarze czasu pracy jako ślusarz-mechanik,
- od dnia 01 października 1983 r. do 14 marca 2010 r. w pełnym wymiarze czasu pracy jako ślusarz-spawacz,
- od dnia 15 marca 2010 r. do 14 czerwca 2010 r. w pełnym wymiarze czasu pracy jako ślusarz taboru szynowego,
- od dnia 15 czerwca 2010 r. w pełnym wymiarze czasu pracy jako ślusarz-spawacz.

W okresie od dnia 03 września 1973 r. do 20 czerwca 1976 r. F. M. był uczniem szkoły przyzakładowej. Do Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa (...) z siedzibą w G. został przyjęty na mocy umowy o naukę zawodu w zawodzie ślusarza-mechanika. Po tej dacie podjął pracę na stanowisku ślusarza mechanika.

Z dniem 22 października 1976r. nastąpiło powołanie do odbycia zasadniczej służby wojskowej. W okresie od 27 października 1976r. do 17 października 1978r. ubezpieczony odbył zasadniczą służbę wojskową w Jednostce Wojskowej nr (...) w G.-G.. Z dniem 01 listopada 1978r. ubezpieczony został ponownie zatrudniony w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) na stanowisku ślusarza-mechanika.

W Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) ubezpieczony pracował na hali (...). Zajmował się remontami kapitalnymi i bieżącymi tramwajów w kanale remontowym. Hala (...) była przystosowana do remontów kapitalnych i bieżących. Mieściło się w niej 6 kanałów remontowych. Na hali (...) była brygada elektryków, która łącznie ze ślusarzami liczyła 30 osób.

W tym czasie zakład pracy dysponował tramwajami w liczbie przekraczającej 100. Remont kapitalny jednego tramwaju trwał około 3 miesiące. W przypadku zakończenia pracy na jednym kanale przechodziło się do pracy w drugim kanale. Przy jednym tramwaju pracowało 5-6 osób.

Przy tramwajach trzeba było naprawiać układ hamulcowy, dokonywano montażu i demontażu wału napędzającego, wykonywano regulację hamulców szczękowych, wymianę olejów, wymianę i naprawę opasek kardana, wymianę zawieszenia przekładni, wymianę śrub. Przy skrzyniach stycznych trzeba było wymieniać fragmenty blachy. Wymiano i naprawiano kanały wentylacyjne. Wszystkie te prace wykonywano z poziomu kanału remontowego. Nie było możliwości wykonania remontu tramwaju poza kanałem remontowym. Kanał był przystosowany na długość tramwaju. Przeważnie na jeden kanał były wstawiane 2 wagony. Tramwaj składał się z nadwozia i podwozia. Nadwozie było podnoszone, wózki były wypychane. Wtedy pozostała konstrukcja, którą następnie naprawiano. Dostęp do podzespołów był tylko od strony podwozia. Remont był wykonywany od spodu, gdzie znajdowała się instalacja elektryczna.

Przewody były mocowane na tablicach w skrzyniach stycznych, które miały 1 metr szerokości i 90 cm wysokości. Zniszczeniu (gniciu) ulegały pokrywy i blachy od w/w skrzyń. Konieczna była ich wymiana. Naprawa polegała na wycinaniu palnikami, szlifowaniu powierzchni, nałożeniu blachy i dospawaniu do niej płyty. Do obowiązków ubezpieczonego należała wymiana blach w opisanej wyżej skrzyni.

Każdy tramwaj posiadał 4 silniki oraz kanały wentylacyjne mieszczące silniki. Kanały wentylacyjne były wykonane z blachy, przez co ulegały rdzewieniu. Konieczne było wycinanie zardzewiałych części i spawanie nowych. Nie było możliwości wyciągnięcia podzespołów i spawania ich na warsztacie. Ubezpieczony spawał wyłącznie w kanale.

Ubezpieczony wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w kanałach remontowych. Nie był kierowany do awarii w terenie. Ubezpieczony pracował w godzinach od 6.00 do 14.00, w tym także w soboty. Po przyjeździe do pracy ubezpieczony od razu udawał się do kanału remontowego.

Od 1996r. ubezpieczony pełnił funkcję brygadzysty. Jego obowiązki polegały na tym, że rozdzielał pracę pracownikom w brygadzie i następnie udawał się do swojej pracy.

W okresie zatrudnienia korzystał z urlopu bezpłatnego w czasie: od 18 października 1978 r. do 31 października 1978 r., od 30 grudnia 1980 r. do 31 grudnia 1980 r., od 28 września 1981 r. do 28 września 1981 r., od 03 czerwca 1986 r. do 26 czerwca 1986 r. oraz od 24 lipca 1986 r. do 31 grudnia 1986 r.

dowód: zaświadczenie z dnia 14.08.2017 r. – plik II k. 9-9 verte akt emerytalnych, świadectwo pracy z dnia 04.08.2004 r. – plik II k. 10-10 verte akt emerytalnych, świadectwo pracy z dnia 04.08.2004 r. – plik II k. 11-11 verte akt emerytalnych, książeczka wojskowa – plik I k. 7-8 akt kapitałowych, zaświadczenie z dnia 14.03.2001 r. – plik I k.

9-10 akt kapitałowych, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu – plik I k. 11-11 verte akt kapitałowych, akta osobowe nadesłane do sprawy – k. 23 akt sprawy, zeznania ubezpieczonego oraz świadków: J. L., R. C. oraz L. J. na rozprawie w dniu 12.03.2018 r. – protokół skrócony k. 33-39 i protokół elektroniczny k. 40 akt sprawy

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy (w tym nadesłanych akt osobowych), aktach emerytalnych pozwanego organu, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także spójne i przekonujące zeznania świadków: J. L., R. C. oraz L. J.. Świadcowie to osoby obce, niezainteresowane wynikiem postępowania, a jednocześnie zatrudnione w spornym okresie w tym samym zakładzie pracy co ubezpieczony, mające zatem niezbędną wiedzę co do zakresu zadań, jakie realizował.

W konsekwencji Sąd uznał za wiarygodny dowód z przesłuchania ubezpieczonego, bowiem znalazł potwierdzenie w zeznaniach świadków i dokumentacji osobowej.

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie F. M. należało uwzględnić.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po 1948r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 j.t. ze zm.), dalej: ustawa emerytalna, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet,
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z brzmieniem art. 32 tej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 i 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3 (ust. 1). Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (ust. 2). Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4).

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. nr 8 poz. 43).

Stosownie do treści §4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia w dziale XIV (Prace różne) pod pozycją 16 wskazano prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych.

Wskazać również należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie §1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2).

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r., III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony w dniu 13 sierpnia 2017r. osiągnął 60 rok życia, wykazał wymagany według stanu na dzień 01 stycznia 1999 r. 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, przystąpił także do otwartego funduszu emerytalnego i złożył wniosek o przeniesienie zgromadzonych tam środków na dochody budżetu państwa.

Przedmiotem sporu pozostawało zatem to, czy skarżący legitymuje się wymaganym okresem pracy w szczególnych warunkach, w szczególności czy za taki okres może być uznane zatrudnienie ubezpieczonego w (...) sp. z o. o. w G. (i u jego poprzedników prawnych).

W ocenie Sądu, fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale dowodowym (akta osobowe). Niewątpliwie faktyczny rodzaj pracy ubezpieczonego został potwierdzony zeznaniami świadków - współpracowników wnioskodawcy ze spornego okresu zatrudnienia i to zatrudnionych na tych samych stanowiskach (ślusarz taboru szynowego, ślusarz spawacz), którzy zgodnie wskazali, iż wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, co najmniej w okresie od czerwca 1976r. wykonywał prace w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych.

Z ustalonego w sprawie stanu faktycznego wynika, że w okresie od dnia 3 września 1973r. do chwili obecnej ubezpieczony F. M. jest zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. z o.o. z siedzibą w G. (poprzednio: od 03 września 1973 r. do 31 grudnia 1973 r. Wojewódzkie Przedsiębiorstwo (...), od 01 stycznia 1974 r. do 30 kwietnia 1989 r. Wojewódzkie Przedsiębiorstwo (...), od 01 maja 1989 r. do 31 lipca 1991 r. Przedsiębiorstwo (...) w G., od 01 sierpnia 1991 r. do 31 grudnia 2003 r. Zakład (...) w G., od 01 stycznia 2004 r. do 12 stycznia 2017 r. Zakład (...) sp. z o.o.).

W spornym okresie tego zatrudnienia ubezpieczony wykonywał pracę na następujących stanowiskach: od dnia 21 czerwca 1976 r. do 30 września 1983 r. w pełnym wymiarze czasu pracy jako ślusarz-mechanik oraz od dnia 01 października 1983 r. do 31 grudnia 1998 r. w pełnym wymiarze czasu pracy jako ślusarz-spawacz (z wyłączeniem okresów urlopów bezpłatnych).

Zgodnie z ustaleniami Sądu, w ramach w/w zatrudnienia ubezpieczony pracował na hali (...), gdzie zajmował się remontami kapitalnymi i bieżącymi tramwajów w kanale remontowym. Hala (...) była przystosowana do remontów kapitalnych i bieżących. Mieściło się w niej 6 kanałów remontowych. Remont kapitalny jednego tramwaju trwał około 3 miesiące.

W przypadku zakończenia pracy na jednym kanale przechodziło się do pracy w drugim kanale. Przy jednym tramwaju pracowało 5-6 osób.

Co kluczowe dla rozstrzygnięcia sprawy, wnioskodawca swoją pracę wykonywał wyłącznie w kanałach remontowych. Charakter wykonywanej pracy wynikał z faktu,

iż mechanizm pojazdów znajdował się pod podłogą pojazdu – jego naprawa i kontrola możliwa była wyłącznie z kanałów remontowych i nie było możliwości jej wykonania z zewnątrz. Przy tramwajach trzeba było m.in. naprawiać układ hamulcowy, montaż i demontaż wału napędzającego, wykonywano regulację hamulców szczękowych, wymianę olejów, wymianę i naprawę opasek kardana, zawieszenie przekładni, wymianę śrub. Przy skrzyniach stycznikowych trzeba było wymieniać fragmenty blachy, wymiano i naprawiano kanały wentylacyjne. Wszystkie te prace wykonywano z poziomu kanału remontowego. Nie było możliwości wykonania remontu poza kanałem remontowym. Ubezpieczony spawał wyłącznie w kanale. Ubezpieczony wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w kanałach remontowych. Nie był kierowany do awarii w terenie.

W ocenie Sądu nie można mieć zatem wątpliwości, że od dnia 21 czerwca 1976r. ubezpieczony zajmował się stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracą mechanika w kanałach remontowych – co winno podlegać zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych, wbrew twierdzeniu pozwanego.

W tym miejscu Sąd Okręgowy zważył, iż uprzednio w sprawie o sygn. akt VIII U 346/15 z odwołania L. J. (świadka w niniejszej sprawie) przeciwko (...) oraz w sprawie o sygn. akt VII U 2561/17 z odwołania J. L. zapadły wyroki przyznające emerytury w obniżonym wieku w związku z wykonywaniem pracy przez wskazane osoby w warunkach szczególnych, tj. prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych.

Jednocześnie Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, iż brak jest podstaw, aby zaliczyć do stażu pracy ubezpieczonego w warunkach szczególnych zaliczyć następujące okresy:

- od dnia 03 września 1973 r. do 20 czerwca 1976 r. – okres nauki w szkole przyzakładowej,
- od 18 października 1978 r. do 31 października 1978 r. – urlop bezpłatny,
- od 30 grudnia 1980 r. do 31 grudnia 1980 r. - urlop bezpłatny,
- od 28 września 1981 r. do 28 września 1981 r. urlop bezpłatny,
- od 03 czerwca 1986 r. do 31 czerwca 1986 r. – praca w charakterze montera na budowie eksportowej w N. (jednocześnie urlop bezpłatny w (...)),
- od dnia 25 lipca 1986 r. do 31 grudnia 1986 r. - praca w charakterze montera na budowie eksportowej w B. ((jednocześnie urlop bezpłatny w (...)).

Sąd Okręgowy nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu od dnia 03 września 1973 r. do 20 czerwca 1976 r., kiedy został przyjęty do Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa (...) z siedzibą w G. na mocy

umowy o naukę zawodu w zawodzie ślusarza-mechanika. Nie zostało bowiem wykazane, aby w tym czasie praca była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych.

Jak przyjmuje bowiem judykatura, młodociany odbywający naukę zawodu w ramach umowy zawartej z zakładem pracy na podstawie przepisów ustawy z 1958 r. o nauce zawodu, przyuczeniu do określonej pracy i warunkach zatrudnienia młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy posiadał status pracownika w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym oraz ubezpieczeniu społecznym, jednakże okres nauki zawodu połączonej z obowiązkiem doksztalcania się w zasadniczej szkole zawodowej nie stanowił okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej na zasadach określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 12 września 2012 r., III AUa 414/12). Okres nauki zawodu odbywanej przed dniem 1 stycznia 1975 r. w ramach umowy zawartej na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy był w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych okresem zatrudnienia w ramach stosunku pracy. Nie jest to jednak wystarczające do uznania tych okresów za okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach w myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr. 8, poz. 43 ze zm.) (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2011 r., II UK 169/10; podobnie wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 2012 r., I UK 130/12; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2012 r., I UK 262/11). Zatem okres ten nie mógł zostać uwzględniony do stażu pracy w szczególnych warunkach.

W pozostałych w/w okresach zatrudnienia ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego. Wobec tego Sąd stanął na stanowisku, iż okresów tych nie można zaliczyć do stażu pracy w warunkach szczególnych.

W ocenie Sądu, wobec udowodnienia wymaganego prawem stażu pracy w szczególnych warunkach, ubezpieczony F. M. spełnił wszystkie przesłanki dla nabycia emerytury w obniżonym wieku.

W konkluzji, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami w punkcie I wyroku zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego z dnia 18 października 2017 r. i przyznał ubezpieczonemu F. M. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 01 września 2017 r. (tj. pierwszego dnia miesiąca złożenia wniosku jako daty spełnienia ostatniej przesłanki). Sąd wziął pod uwagę fakt, iż wniosek o emeryturę ubezpieczony złożył w dniu 20 września 2017 r., oraz dyspozycję art. 129 ust. 1 cyt. ustawy, zgodnie z którym świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca w którym zgłoszono wniosek.

Jednocześnie w Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Przepis art. 118 ust. 1a stanowi, że w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego, za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. W niniejszej sprawie ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było ustalenie okresu pracy w szczególnych warunkach.

Odwołujący nie przedstawił za ten okres świadectwa pracy w szczególnych warunkach. Dopiero postępowanie sądowe pozwoliło na ustalenie, na czym polegały obowiązki ubezpieczonego w spornym okresie, a tym samym

na zakwalifikowanie jego stanowiska do konkretnego przepisu dotyczącego prac w szczególnych warunkach. W tej sytuacji pozwany nie ponosi odpowiedzialności za niezaliczenie okresu pracy w szczególnych warunkach do wymaganego stażu pracy w toku postępowania przed tym organem.

W punkcie II sentencji wyroku, Sąd Okręgowy, kierując się zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018 r. poz. 265 j.t.), zgodnie z wnioskiem ubezpieczonego obciążył pozwanego Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. jako stronę przegrywającą, kosztami zastępstwa procesowego ubezpieczonego w wysokości 180 zł, biorąc pod uwagę rodzaj i stopień zawichości sprawy, nakład pracy pełnomocnika ubezpieczonego oraz jego wkład pracy w przyczynienie się do wyjaśnienia sprawy i dokonania jej rozstrzygnięcia.

SSO Ewa Piotrowska